

Stanowisko nr 2/22
Sejmiku Województwa Mazowieckiego
z dnia 25 stycznia 2022 r.

w sprawie upamiętnienia Władysława Broniewskiego w 125. rocznicę urodzin i 60. rocznicę śmierci

W związku z przypadającą w 2022 roku 125. rocznicą urodzin i 60. rocznicą śmierci Władysława Broniewskiego Sejmik Województwa Mazowieckiego postanawia upamiętnić tę wybitną postać oraz jej działalność twórczą i wkład w kulturę polską.

Władysław Broniewski - polski poeta i tłumacz literacki, autor liryki rewolucyjnej, patriotycznej, żołnierskiej i autobiograficznej; żołnierz Legionów Polskich, uczestnik wojny polsko-bolszewickiej, odznaczony Krzyżem Srebrnym Orderu Virtuti Militari.

Urodził się w 1897 roku w Płocku. Wywodził się z rodziny inteligenckiej o tradycjach patriotycznych. Już w gimnazjum deklarował poglądy socjalistyczne, zakładał półlegalną drużynę skautową i tajną sekcję „Strzelca”. W 1915 roku opuścił szkołę i wstąpił do Legionów.

Po odmowie przysięgi w 1917 roku był internowany w Szczypiornie. Zwolniony, zdał eksternistycznie maturę i rozpoczął studia na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Warszawskiego. Po wybuchu wojny polsko-bolszewickiej zaciągnął się do wojska i wziął udział w walkach. Został odznaczony krzyżem orderu Virtuti Militari oraz czterokrotnie Krzyżem Walecznych.

Twórczość Broniewskiego była silnie związana z biografią i przekonaniami ideowymi poety. Był określany jako „najwybitniejszy reprezentant polskiej poezji rewolucyjnej, stanowiącej artystyczny wyraz walki politycznej proletariatu”. Łączył patos walki społecznej i niepodległościowej oraz agitacji socjalistycznej ze swymi wyznaniem osobistymi. To właśnie nurt „proletariacki”, obejmujący takie wiersze, jak „Czerwony sztandar”, „Ballada o placu Teatralnym” czy „Na śmierć rewolucjonisty” jest najbardziej znany.

Oprócz tego w dorobku poety znajduje się liryka osobista, erotyki i nastrojowe utwory poświęcone pięknu krajobrazu (np. poemat „Mazowsze” i uznawany za „najpiękniejszy wiersz tatrzański” impresyjny „Hawrań i Murań”). Liryka Broniewskiego jest silnie nacechowana emocjonalnie, wyraża całe spektrum doznań – od euforii, przez melancholię i zniechęcenie, po depresję.

Programowo Broniewski sięgał do dziedzictwa wielkich romantyków. (Wiatraki z roku 1925, Dymy nad miastem (1927), poemat Komuna Paryska z r. 1929, zbiór Troska i pieśń (1932)). W ostatnich latach II Rzeczypospolitej przejawiał poglądy katastroficzne (Krzyk ostateczny, 1938), których swoistym przewyciężeniem jest słynny wiersz apel Bagnet na broń z roku 1939.

Poza wierszami podejmującymi tematykę polityczną powojenna twórczość Broniewskiego obejmuje poruszającą lirykę osobistą i treny, wyrastające z rodzinnych tragedii – śmierci żony Marii (Maria Zarębińska, aktorka, więźniarka Oświęcimia, zm. 1947) i ukochanej córki (Joanna Broniewska-Kozicka, często nazywana Anką, reżyserka, zm. 1954). Poeta poświęcił córce swój ostatni tomik wierszy „Anka” (1956).

Choć jego nazwisko jest słynne, Władysław Broniewski to w gruncie rzeczy jeden z najmniej znanych poetów XX wieku. Był cenzurowany i w czasach II Rzeczypospolitej i w Polsce powojennej. Po 1989 roku wiersze Broniewskiego zniknęły stopniowo z list lektur szkolnych i podręczników. Dziś poeta jest na nowo odkrywany przez twórców i krytyków młodego i średniego pokolenia, a ceniony przede wszystkim za umiejętność przekazywania emocji. Wiersze Broniewskiego często zamieszczane są w antologiach, przede wszystkim poezji rewolucyjnej, a także w zbiorach liryki miłosnej.

Przewodniczący Sejmiku
Województwa Mazowieckiego

Ludwik Rakowski